ਖੇਮਾ @ ਖੇਮ ਚੰਦ ਆਦਿ.

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ

(2022 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1200-1202)

ਅਗਸਤ 10, 2022

ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ ਅਤੇ

ਪਾਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ: ਸਬੂਤ - ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ - ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ - ਪ੍ਰਭਾਵ - ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਪੀੜਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-2 ਨਾਲ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-2 ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 302/149, ਧਾਰਾ 307/149 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ, ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ - ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ - ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1 ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਭਾਵੇਂਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-2 ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਪਰ ਜਖਮਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ - ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੋਵੇਂ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਖਮੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੈਬਰੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਹੋਰ, ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇੱਕੱਲੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਨਾ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਸੂਚਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਐਂਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ - ਭਾਵੇਂਕਿ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ

ਇੱਕ ਅਭਿਯੋਗ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਯੋਗ ਹੈ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾਵਾਂ 302/149, ਧਾਰਾ

307/149 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚਛੇਦ 136 – ਤਥਾਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨ ਖੋਜਾਂ – ਇਸ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ – ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ – ਕਦੋਂ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਥਾਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 719 : [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 774; ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 259 : [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311; ਸਤ. ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 158 : [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 280; ਰਾਮਾਸ਼ੀਸ਼ ਰਾਇ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2005) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 498; ਵਾਡੀਵੇਲੂ ਥੇਵਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ [1957] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 981; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 249 : [1972] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 765; ਅੰਨਾਚਲਮ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਂਥਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297 : [1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 482; ਮਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਾਰੀ ਖਾਰੇ (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 95 : [1989] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 621; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਨਾਥ (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 29 : [1994] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 589; ਕੱਟੁਕੁਲ ਆਂਥੋਨੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਜੋਸਫ ਕਾਵਲੱਕਾਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 185 : [1999] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 371; ਅਸ਼ੋਕਸਿੰਘ ਜਯੇਂਦਰਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2019) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 535 : [2019] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 309 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 774 ਪੈਰਾ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 311 ਪੈਰਾ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1977] 1 ਐਸਸੀਆਰ 280 ਪੈਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1972] 2 ਐਸਸੀਆਰ 765 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

1979] 3 ਐਸਸੀਆਰ 482 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1989] 1 ਐਸਸੀਆਰ 621 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1994] 2 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 598 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1999] 5 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 371 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

2019] 7 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 309 ਪੈਰਾ 27 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1200-1202 ਦੇ 2022.

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 30.04.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਕ੍ਰਿ. ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7260 ਅਤੇ 6227 ਦੇ 2006 ਵਿੱਚ।

ਰਾਜੁਲ ਭਾਰਗਵ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਗਰਗ, ਰਾਜੀਵ ਕੇ. ਗਰਗ, ਟੀ. ਐਲ. ਗਰਗ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਵਿਕਾਸ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਏ.ਏ.ਜੀ, ਆਰ. ਐਸ. ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਨ, ਮਿਸ ਬਂਸਲ, ਅਜੈ ਯਾਦਵ, ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਗੌਰਵ ਲੋਮਸ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਯਾਦਵ, ਆਦਰਸ਼ ਵਰਮਾ, ਸੰਜੀਵ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 30ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6961, 7260 ਅਤੇ 6227 ਦੇ 2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 28ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ('ਆਈਪੀਸੀ' ਲਈ ਛੋਟਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149, ਧਾਰਾ 307 ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

3. ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ 1 ਮਈ 2002 ਨੂੰ ਹੋਣੇ ਸਨ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 08.00 ਵਜੇ, ਜਦੋਂ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪਜੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਘਰ ਅੰਦਰ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪਜੀ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਕੋਲ ਲਾਠੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖੇਮਨ @ ਖੇਮ ਚੰਦ ਕੋਲ ਫਰਸਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਜਸਰਾਮ, ਬਲਵੀਰ ਅਤੇ ਮਹਾਵੀਰ ਕੋਲ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2), ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਭਰਾ, ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਓਮਵਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ। ਪਰੰਤੂ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.10 ਵਜੇ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 307, 302 ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।\ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ, ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੂੰਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 302 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ 149 ਅਤੇ 307 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ 149 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਵੀਰ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ('ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪਜੀ ਖਿਲਾਫ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4/25 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਸੀ। ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ।

4. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੁਲ ਭਾਰਗਵ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਲਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਆਰ. ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਸ੍ਰੀ ਭਾਰਗਵ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਓਮਵੀਰ (PW-1) ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਦਰ (PW-2) ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੀ ਇੱਕ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਗਵਾਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ (PW-2) ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਜ਼ਖਮ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕਦੋਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਦਰ (PW-2) ਅਤੇ ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (PW-6) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ।

6.ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਥਾਕਥਿਤ ਰਿਕਵਰੀਆਂ ਵੀ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਈ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮੂਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਤੇ ਓਮਵਤੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਚੋਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਪਰ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਗ ਖਿਲਾਫ ਵਿਪਰੀਤ ਅਰਥ ਕੱਢਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਦਸਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

7 ਮਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮਿਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮਿਨੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀਆਂ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਦਸਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

8. ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬੂਤੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲ ਸਕੇ।

9. ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

10. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ

ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ **ਫਰਸ** ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ **ਫਰਸ** ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪੀ ਅਤੇ ਬਲਵੀਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।

12. ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਓਮਵਤੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੱਦੀ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਪੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪੂ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਫਰਸਾ ਨਾਲ ਸਸਤਰ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਖੇਮਾ @ ਖੇਮ ਚੰਦਰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਸਸਤਰ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਜਸਰਾਮ ਅਤੇ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਨਾਲ ਸਸਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਵੀਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਸਾ ਦੇ ਉਲਟੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਲਾ-ਗੁੱਲਾ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਹ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਵਾਸੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਧਾਰ ਹਨ। ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਨਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ:

"ਜਦੋਂ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਇੰਦਰ ਉਥੇ ਸੀ। ਇੰਦਰ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

13. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਸਮੇਂ ਓਮਵੀਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1) ਘਰ ਅੰਦਰ ਸੀ।

14. ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ, ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ, ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਹੋਣ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ

ਕਰਵਾਏਗਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।"

15. ਇਸ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਓਮਵੀਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1) ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ ਸੀ।

16. ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਏ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਖਮ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਜਬੂਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪੀ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਨੇ ਫਰਸਾ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਕੇਹਮਾ ਨੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਵੀਰ, ਮਹਾਵੀਰ ਅਤੇ ਜਸਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਬੱਟ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਵੀਰ, ਮਹਾਵੀਰ ਅਤੇ ਜਸਰਾਮ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਓਮਵਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਲੇਟ ਗਈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਓਮਵਤੀ 'ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਦੰਡੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

17.ਘਟਨਾ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ 21 ਮਈ 2002 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਵਿਲੰਬ ਹੈ ਪਰ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੀ ਹਨ। ਸੱਟ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ.-ਪੀ7) ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਮਾਂ 10.20 ਪੀ.ਐਮ. ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਮਵੀਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰਾਗੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰਾਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 10.00 ਵਜੇ ਤੋਂ 11.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ 12.00 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-6) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 08.00 ਵਜੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ 2 ਘੰਟੇ ਤੋਂ 6 ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ ਰਾਤ 10.20 ਵਜੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਟਾਂ 04.20 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

18. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-6) ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ, ਮੈਡੀਕਲ

ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 10.20 ਪੀ.ਐਮ. ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ 10.20 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਰਾਤ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 10.20 ਪੀ.ਐਮ. 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਡਿਊਟੀਆਂ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਯਮਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2) ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ।

19.ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-6) ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦਾ ਸਵੇਰੇ 10.20 ਵਜੇ ਹੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਤੋਂ 11.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਗਰਾਹ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਮਥੁਰਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ 12.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਥੁਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਲਗਭਗ 2 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-6) ਦਾ ਮੁੜ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦਾ ਸਵੇਰੇ 10.20 ਵਜੇ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੜਬੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

20.ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਰਾਮਾਸ਼ੀਸ਼ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਇੱਕ ਦੋਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੋਟੀਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

21.**ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀਵੇਲੂ ਥੇਵਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:**

ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

(1) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ.
(2) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ.
(3) ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ.

ਸਬੂਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ —ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਸਵਾਰਥਤਾ, ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਪਰੋਕਸੀ ਦੁਆਰਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ.....

22.ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ 3ਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸਦੀ ਸਬੂਤ "ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਸਦੀ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

23 ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ 1ਲਾ ਮਈ 2002 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜ਼ਰ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਨ੍ਹੈਯਾ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਬਿਆਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24.ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪੂ ਅਤੇ ਬਲਵੀਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ 7ਵੀਂ ਮਈ 2002 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਿਊ-7) ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ 8ਵੀਂ ਮਈ 2002 ਨੂੰ ਕੋਸੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਬੁਰਜੀ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਪਰੰਤੂ 17ਵੀਂ ਮਈ 2002 ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪੂ ਅਤੇ ਬਲਵੀਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸੀਜ਼ਰ ਮੈਮੋ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵੀ ਨਹੀਂ 25 ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

25.ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2), ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰਨਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਓਮਵੀਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਜੇ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੁਨੇਹੇ ਸਬੰਧੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਾਈ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ-2) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪਰਮਾ, ਰਾਜਵੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ

ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

26. **ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤਥਾਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ **ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਥਾਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ **ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਹਨੁਮਾਨ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਸ.ਈ.ਆਰ. ਸਾਹਿਬਨਾਥਨਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਮਸਟ. ਅਰੁਲਕਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਾਰੀ ਖਾਰੇ, ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਨੈਥ, ਅਤੇ ਪੱਟਾਕਲ ਕੁੰਕਿਕੋਯਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਥੋਟਾਪਿਕਿਆਲ ਕੋਯਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ** ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. **ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕਸਿੰਘ ਜਯੇਂਦਰਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

28. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

29. ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਓਮਵੀਰ (PW-1) ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਦਰ (PW-2) ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (PW-6) ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਓਮਵੀਰ (PW-1) ਅਤੇ ਇੰਦਰ (PW-2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੰਦਰ (PW-2) ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸੰਬੰਧੀ

ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਦਾਖਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਵੇਰੇ 9.05 ਵਜੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30. ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) 30ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6961, 7260 ਅਤੇ 6227 ਦੇ 2006 ਅਤੇ 28ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 515 ਅਤੇ 655 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀਪੂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉੱਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੰਧ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

31. ਜੇ ਕੋਈ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ) ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate